

MÖTESANTECKNINGAR

Geodatarådsmöte

DIARIENUMMER LM2022/007092

DATUM 2022-02-09

PLATS SKYPE

NÄRVARANDE

Patrik André, Skogsstyrelsen

David Bendz, SGI

Johanna Bruce, Naturvårdsverket

Britt-Marie Calles, Trafikverket

Tommy Danielsson, Kristianstad kommun

Ann-Sofie Eriksson, SKR

Bengt Falemo, Länsstyrelsen Värmlands län

Johanna Fältström, SMHI

Marie Haldorson, SCB

Lars Harrie, Lunds Universitet

Thomas Klein, Havs- och vattenmyndigheten

Åsa Kyrk Gere, MSB

Björn Risinger, Naturvårdsverket

Lars-Kristian Stölen, SGU

Örjan Wallers, Försvarsmakten

Susanne Ås Sivborg, Lantmäteriet

Magnus Forsberg, Lantmäteriet

Anders Sandin, Lantmäteriet

Sofia Stjernlöf, Lantmäteriet

Anna-Lena Fridolfsson, Lantmäteriet (anteckningar)

Mötespunkter

1. Inledning

Ordförande Susanne Ås Sivborg öppnade mötet genom att hälsa alla välkomna. Särskilt välkomnades Björn Risinger, GD Naturvårdsverket som ny representant i rådet.

Agendan gicks igenom. Tanken är att knyta an till samhällsutmaningarna som tema för årets möten och att börja med den övergripande samhällsutmaningen ”Geodata för ett hållbart samhälle” för detta möte.

Inga synpunkter lämnades på dagordningen eller minnesanteckningarna från föregående möte som därmed lades till handlingarna.

2. Rapport kompetensförsörjning inom geodatabranschen

Magnus Forsberg och Elisabet Lewis, Lantmäteriet gick genom innebörden av regeringsuppdraget och hur arbetet gått till, se bilaga 1. Magnus presenterade analys av nuläget och vad som kommer krävas i framtiden, risker och konsekvenser. En del slutsatser som dragits är bland annat att det finns ett underskott av utbildade inom geodata och att det är svårt att hålla nödvändig kompetensutveckling. Lärosätena upplever svårigheter med rekrytering av lärare till utbildningarna. Många har lyft att geodataområdet upplevs som anonymt.

Fem förslag för att råda bot på detta lämnas i rapporten:

1. Att bilda ett nationellt kompetenscentrum.
2. Tillhandahålla ett kursutbud för branschen.
3. Utse en forskningsfinansierande myndighet.
4. Ge utpekade utbildningar en säkrad finansiering.
5. Bilda ett branschråd.

Rapporten diskuterades och flera lyfte att man känner igen bilden och det är en viktig fråga. Hela branschen har ett varumärkesproblem som behöver jobbas med och inte bara geodata utan data generellt.

3. Branschråd för geodatabranschen, ansökan till Smart Built Environment

Maria Nässert Ericsson, Lantmäteriet informerade kring pågående arbete i aktiviteten ”Hålla ett branschråd för geodatabranschen” från handlingsplanen 2022 där en aktivitet är att skapa en gemensam digital mötesplats och där Geoforums hemsida är en lämplig plats. Linn Norén från Geoforum presenterade tanken kring en digital plattform som en gemensam kommunikationsplattform för branschen, se bilaga 2. Syftet är att väcka intresse för vår bransch och informera om vilka yrken som finns, presentera arbetsgivare och utbildningsvägar m.m. Linn visade några exempel från andra branscher och hur det skulle kunna se ut. Men för att åstadkomma detta krävs finansiering. En väg att göra det är att söka finansiering genom ett Smart Built Environment projekt. Det finns en utlysning man kan söka, Linn gick igenom hur det är tänkt. Lantmäteriet och Geoforum blir projektparter och medverkande i branschrådet är med i arbetsgrupp/referensgrupp som kommer kompletteras med privata företag. Detta kräver tid och engagemang från alla medverkande. Ansökan ska skickas in denna vecka. Förslaget diskuterades och mötet ställde sig positivt till ansökan.

4. Regeringsuppdrag för SCB, uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik

Marie Haldorson berättade om regeringsuppdraget data för smart statistik som SCB fick i höstas i samband med att regeringen beslöt om datastrategin, där det konstaterades att data är en underutnyttjad resurs för Sverige, se bilaga 3. Uppdraget är uppdelat i fyra områden: Datakvalitet och datasäkerhet, mobildata - ny statistik, öppna data – föreskrifter och öppna data – visualisering. Delrapport ska lämnas 1 mars 2022 och slutrapport 1 mars 2023.

5. Regeringsuppdrag för Rymdstyrelsen, uppdrag om att analysera förutsättningar för ett utvecklat nationellt Rymddatalabb

Björn Lovén, Rymdstyrelsen berättade om uppdraget samt gav en kort bakgrund till rymddatalabbet som initierades under 2019 som ett samarbetsprojekt med AI Sweden, RISE och LTU, se bilaga 4. Björn gick igenom några av huvudpunkterna från uppdraget att analysera förutsättningarna för ett utvecklat nationellt rymddatalabb. Uppdraget är kort och ska redovisas till Regeringskansliet 1 mars 2022. Nu håller man på med analys och rapporten skrivs parallellt. Första utkastet kommer imorgon som sedan ska gå på remiss. Johan Köhler får komma tillbaka med resultat senare.

6. Regeringsuppdrag för Skogsstyrelsen, ramverk för digitalisering och utveckling av skoglig planering

Patrik André berättade om regeringsuppdraget som Skogsstyrelsen fick i sitt regleringsbrev, se bilaga 5. Uppdraget består av två delar; att utveckla ett sektorsgemensamt ramverk för digitalisering samt att utveckla en ny modell och standard för skoglig planering. Uppdraget ska delredovisas senast 1 december 2022 och slutredovisas 1 december 2024.

Förberedelser för uppdraget pågår där man tittar på hur man kan haka på och komplettera allt som redan pågår och etablera samverkan. Många kopplingar finns till nationella geodatastrategin; skogliga grunddata där samverkan och produktion fortsätter och smart landsbygd, arbetet med att kartera vita områden i kartan pågår. Vi behöver hjälpas åt med data och infrastruktur och viktigt att vi tar de resurser som behövs till det avslutade Patrik.

7. Geodatarådets kommunikationsaktiviteter för en kustzonskartering under 2022

Då Patrik Wiberg inte kunde närvara pga sjukdom rapporterade Anders Sandin från aktiviteten kustzonskartering, se bilaga 6. Hemställan om uppdrag är klar och kommer lämnas in till Regeringskansliet i samband med Sjöfartsverkets, Lantmäteriets och SGU:s budgetunderlag 2022. Till hemställan lämnas en bilaga med förslag på specifikt regeringsuppdrag för steg 1, som skulle kunna bli en realitet redan 2023.

Under 2022 fortsätter arbetsgruppen sitt arbete med förberedelser inför eventuellt uppdrag och en arbetsplan har tagits fram. En önskan från Patrik är att så många som möjligt kan bidra med inspel och fler är välkomna att delta i arbetsgruppen.

Kommunikationsaktiviteter är en viktig del och vid förra rådsmötet genomförde vi en workshop kring detta. Inspelen från de olika grupperna gicks igenom, de har varit värdefulla och ligger nu som grund till att ta fram en kommunikationsplan.

Vi kommer följa frågan under året och det är viktigt att vi tar stöd i varandra så vi får effekten vi önskar avslutade Anders.

8. Årsrapport för Geodatarådet 2021

Vid förra rådsmötet gick vi igenom utkast på rapporten som kommenterades och de föreslagna ändringarna har arbetats in. Det nya förslaget är utskickat innan mötet och Magnus tar tacksamt emot återkoppling innan veckan är slut så färdigställer han rapporten efter det och skickar in.

En kommentar som lyftes var att rapporten är ganska tungläst med alla kopplingar till delmålen i Agenda 2030. Anders informerade att det finns tankar att skriva om den delen till nästa år. Thomas Klein berättade att HaV haft liknande i en rapport och där har man försökt att komprimera och uttrycka på annat sätt i form av en tablå, som han kan dela med sig av vid tillfälle. Diskuterades att man kanske borde ha en mer målgruppsanpassad "populärversion" också.

Ytterligare förslag som lyftes var att göra t ex en 10-årsrapport, saker ackumuleras med tid.

Ett kortfattat kommunikationsunderlag har efterfrågats och tanken var att kunna presentera ett sådant idag, men pga sjukdom är det inte klart. Ett sådant kommer inom kort lovade Anders.

9. Uppdrag att fortsätta etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur (Ena) för infoutbyte (domänansvar)

Utforskande utveckling för en transportdomän

Britt-Marie Calles rapporterade från förstudien som gjorts kring en grunddatadomän för transportsystemet, se bilaga 7. Förstudien är ett samverkansuppdrag mellan Trafikverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Trafikanalys och VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut). Rapporten ska levereras till DIGG senast 1 mars.

I förstudien ingår en omvärldsanalys och nyttoanalys. I rapporten konstateras att det finns stora potentiella nyttor med en grunddatadomän för transportsystemet. Det finns förutsättningar att gå vidare och utreda utstående frågor inför beslut att starta utveckling av en grunddatadomän och Trafikverket fortsätter att leda arbetet vidare. Britt-Marie presenterade förslag till fortsatt arbete, där man under 2022 fortsätter att utreda utstående frågor och ta fram en mer detaljerad plan för 2023 och framåt.

Undersökande arbete för en miljödatadomän

Thomas Klein berättade om bakgrunden till initiativet ”Grunddata inom miljöinformationsområdet” som finns i utvecklingsplanen för Smart Miljöinformation, se bilaga 8. Vid miljöinformationsrådet 27 oktober anmälde HaV intresse att inleda arbetet med initiativet för att få en bättre förståelse av frågan. Flera rådsmedlemmar uttryckte intresse att medverka och en tillfällig arbetsgrupp har inrättats. Thomas presenterade upplägg för inledande arbete januari-april som ska redovisas för Miljöinformationsrådet den 27 april. Fokus ligger på att definiera frågan och beskriva behovet. Ett möte har genomförts hittills och slutsatsen från det var att det finns ingen tydlig konsensus kring arbetet med grunddata inom miljöinformationsrådet eller vägen framåt men att alltid utgå från samhällsnyttan betonades liksom vikten av att lära av vad som redan gjorts.

Thomas lyfte några preliminära tankar från HaV, bl.a. att nyttan med den här typen av struktur och arbetssätt behöver identifieras och ställas i förhållande till de kostnader som förvaltning av en grunddatadomän innebär. Och att lära av det arbete som görs av andra myndigheter och om tid finns invänta den utveckling som genomförs. Ett medskick från arbetsgruppen var att det finns ett tydligt överlapp mellan flera domäner.

Diskussion

I den efterföljande diskussionen gavs stöd till tanken att definiera frågan; vad är det egentligen som behövs, varför ska arbetet göras och vikten av att få fram nyttoaspekterna. Konstaterades att nationella grunddata är en viktig byggplatta i den digitala infrastrukturen. Andra aspekter som lyftes var finansieringen, det kostar mycket att få på plats och sedan att upprätthålla, och att Geodatarådets aktivitet kring rättsutveckling är viktig. Även kompetenser diskuterades; vi behöver tänka att det kommer se annorlunda ut om 10 år och att andra former av kompetenser då behövs.

10. Avslut av möte

Susanne tackade för ett intressant och spännande möte med bra diskussioner. Vid nästa möte kommer huvudtemat vara ”ett säkert och robust samhälle”. Ett dokument som vi kommer att jobba med under den dagen är Handlingskraft – en samlad plan för ett starkare totalförsvaret, som Forsvarsmakten och MSB utarbetat 2021 på uppdrag av regeringen. Susanne uppmanade alla att läsa igenom den till nästa möte.

Nästa möte hålls den 1 juni och vi hoppas vi kan genomföra mötet fysiskt. Bestämde preliminärt att hålla mötet vid Lantmäteriet i Gävle.

BILAGOR (FINNS I ANTURA)

1. P2 Regeringsuppdrag kring kompetensförsörjning
2. P3 Branschråd
3. P4 Data för smart statistik
4. P5 RU Rymdstyrelsen
5. P6 RU ramverk och plan
6. P7 Kustzonskartering
7. P9 Transportsystem
8. P9 Grunddatadomän miljö